

Tamara Jovanović – Determinante pobožnost

Krenula sam od pretpostavke da su pobožniji oni ljudi koji imaju konzervativnije stavove, tradicionalnija shvatanja ljudskih prava i sloboda i izraženiji osećaj pripadnosti naciji.

Zavisna varijabla:

Kao meru „pobožnosti“ uzela sam varijablu V63: „How important is God in your life?“ (Koliko je Bog značajan u Vašem životu?)

Prediktori:

1. „konzervativnost“: dummy varijabla izvedena iz varijable V75: „Man's job is to earn money; woman's job is to look after home and family.“ (Uloga je muškarca da zarađuje, a žene da se brine o kući i porodici.) – konzervativno poimanje uloge muškarca i žene.
2. „tradicionalnost“: obrnuto numerisani atributi varijable V153: „Do you justify homosexuality?“ (Da li opravdavate homoseksualnost.) – tradicionalan odnos prema seksualnosti; pravo na seksualnu orijentaciju.
3. „nacionalnost“: dummy varijabla izvedena iz varijable V191: „Important: to have [country nationality] ancestry“ (Važno je imati srpsko poreklo)

Kontrolne varijable:

1. Pol
2. Godine
3. Obrazovanje
4. Prihodi

Objašnjenje novoformiranih varijabli:

- „konzervativnost“: od četvorostepene V75 varijable (1-čvrsto se slažem/ 2-slažem se/ 3-ne slažem se/ 4-čvrsto se ne slažem) izvela sam dummy varijablu gde su odgovori prevedeni na sledeći način: 1 i 2 => 1 / 3 i 4 => 0. Dobila sam dakle varijablu u kojoj upoređujemo „konzervativce“ (jedinice) sa onima koji to nisu.
- „tradicionalnost“: attribute V153 varijable (1-nikad/ 10-uvek) poređala sam u kontra smeru da bi adekvatno prikazala osobinu koju želim. U novoj varijabli „najtradicionalnije“ su desetke (nikada ne opravdavaju homoseksualnost), a najmanje „tradicionalne“ jedinice (uvek opravdavaju homoseksualnost).
- „nacionalnost“: od četvorostepene V191 varijable (1-veoma bitno/ 2-prilično bitno/ 3-nije bitno/ 4-ni najmanje bitno) izvela sam dummy varijablu gde su odgovori prevedeni na sledeći način: 1 i 2 => 1 / 3 i 4 => 0. Dobila sam dakle varijablu u kojoj upoređujemo „nacionaliste“ (jedinice) sa onima koji to nisu.
- za varijablu koja se odnosi na obrazovanje takođe sam uradila dummy varijable za sve attribute, i na kraju iz regresione analize izbacila one bez ikakvog formalnog obrazovanja

Zatim sam za sve tri prediktorske varijable uradila višestruku regresionu analizu pod kontrolom četiri kontrolne varijable što znači da smo dobili efekat naših prediktora na zavisnu varijablu pod uslovima u kojima su svi ispitanici vršnjaci, istog pola i približno istog obrazovanja i primanja, u istom postupku odradili smo i ispitivanje kolinearnosti. (videti Tabelu 2)

- U prvom modelu (uticaj „konzervativnosti“) dobili smo sledeće rezultate:
  - koeficijent determinacije $r^2=0.057$, što znači da nezavisnim varijablama objašnjavamo svega 5,7% varijanse naše zavisne varijable
  - postoji visok stepen statističke značajnosti naših nezavisnih varijabli ($F=7.641$; $p<0,01$) tj. one doprinose objašnjenju zavisne varijable
  - mi ovim modelom predviđamo (iako ne statistički značajno) da će „konzervativci“ biti pobožniji za 0.365 na skali od 1 do 10 (odnosno za 0.062 po standardizovanom beta koeficijentu) od onih koji to nisu
  - takođe pobožnost opada kako raste obrazovanje, a statistički je to značajna razlika kod visoko obrazovanih u odnosu na one bez formalnog obrazovanja
  - muškarci su statistički značajno manje pobožni od žena i to za 1,183 na skali od 1 do 10
  - godine praktično uopšte ne utiču na pobožnost
  - u ovom modelu pokazatelji kolinearnosti su sledeći: VIF=6,201; Condition Index=19.076)

- U drugom modelu (uticaj „tradicionalnosti“) dobili smo sledeće rezultate:
  - koeficijent determinacije $r^2=0.079$, što znači da nezavisnim varijablama objašnjavamo svega 7,9% varijanse naše zavisne varijable
  - postoji visok stepen statističke značajnosti naših nezavisnih varijabli ($F=10.259$; $p<0,01$) tj. one doprinose objašnjenju zavisne varijable
  - mi ovim modelom predviđamo da će „tradicionalisti“ statistički značajno biti pobožniji za 0.208 na skali od 1 do 10 (odnosno za 0.183 po standardizovanom beta koeficijentu) od onih koji to nisu
  - takođe pobožnost opada kako raste obrazovanje, ali bez statistički značajne razlike za bilo koji stepen obrazovanja u odnosu na neobrazovane
  - muškarci su statistički značajno manje pobožni od žena i to za 1,252 na skali od 1 do 10
  - godine ne utiču značajno na pobožnost
  - u ovom modelu pokazatelji kolinearnosti su sledeći: VIF=5,970; Condition Index=21.082)

- U trećem modelu (uticaj „nacionalnosti“) dobili smo sledeće rezultate:
  - koeficijent determinacije $r^2=0.062$, što znači da nezavisnim varijablama objašnjavamo svega 6,2% varijanse naše zavisne varijable
  - postoji visok stepen statističke značajnosti naših nezavisnih varijabli ($F=8.386$; $p<0,01$) tj. one doprinose objašnjenju zavisne varijable

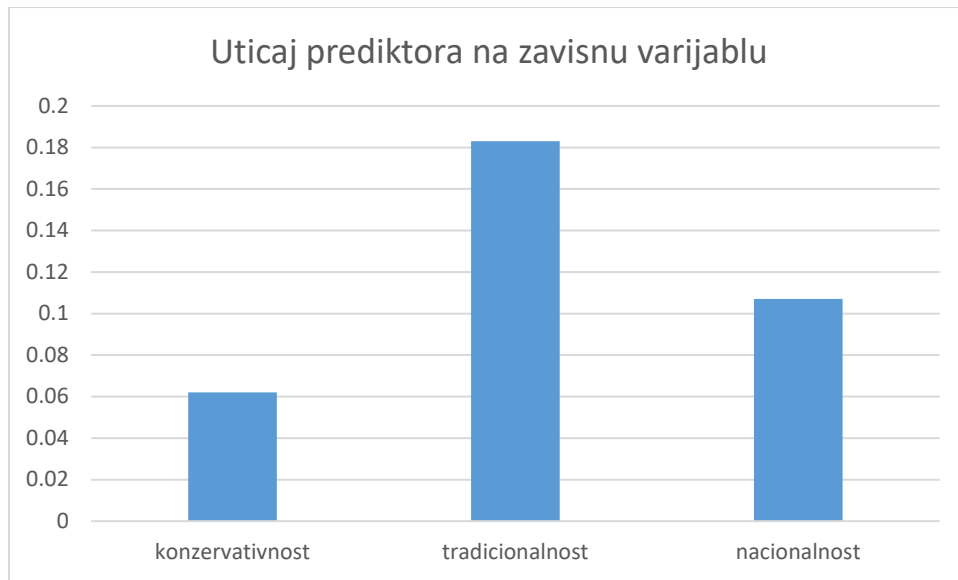
- mi ovim modelom predviđamo da će „nacionalisti“ statistički značajno biti pobožniji za 0.749 na skali od 1 do 10 (odnosno za 0.107 po standardizovanom beta koeficijentu) od onih koji to nisu
- takođe pobožnost opada kako raste obrazovanje, a statistički je to značajna razlika kod visoko obrazovanih u odnosu na one bez formalnog obrazovanja
- muškarci su statistički značajno manje pobožni od žena i to za 1,131 na skali od 1 do 10
- godine ne utiču na pobožnost
- u ovom modelu pokazatelji kolinearosti su sledeći: VIF=5,937; Condition Index=20.004)

Tabela 2.

	Model 1 B (S.E.)	Model 1 Beta	Model 2 B (S.E.)	Model 2 Beta	Model 3 B (S.E.)	Model 3 Beta
intercept	8.090 (0.605)		6.500 (0.663)		7.439 (0.617)	
pol	-1.183** (0.169)	-0.209	-1.252** (0.169)	-0.221	-1.131** (0.166)	-0.200
starost	-0.001 (0.007)	-0.003	-0.007 (0.007)	-0.038	0.000 (0.006)	0.002
prihodi	-0.034 (0.034)	-0.033	-0.015 (0.034)	-0.014	-0.029 (0.034)	-0.028
osnovno obrazovanje	-0.293 (0.452)	-0.032	-0.134 (0.442)	-0.015	-0.206 (0.438)	-0.023
niže srednje obrazovanje	-0.410 (0.431)	-0.055	-0.248 (0.420)	-0.033	-0.285 (0.419)	-0.038
više srednje obrazovanje bez prolaza dalje	-0.535 (0.445)	-0.082	-0.431 (0.435)	-0.066	-0.443 (0.433)	-0.068
više srednje obrazovanje sa prolazom dalje	-0.696 (0.451)	-0.112	-0.621 (0.441)	-0.101	-0.645 (0.440)	-0.104
posle srednjeg	-0.904 (0.536)	-0.078	-0.871 (0.530)	-0.075	-0.867 (0.525)	-0.076
visoko obrazovanje	-1.759* (0.556)	-0.153	-1.386 (0.554)	-0.120	-1.620* (0.547)	-0.141
konzervativnost	0.365 (0.180)	0.062				
tradicionalnost			0.208** (0.035)	0.183		
nacionalnost					0.749** (0.205)	0.107
Adjusted r ²		0.057		0.079		0.062

značajnost: p<0,01 ** ; p<0,05 *

Grafikon 1.

Takođe možmo zaključiti i da su prihodi zapravo u ovim modelima u funkciji obrazovanja, odnosno njihova statistička značajnost nestaje kada se u regresionu analizu kao kontrola unesu i nivoi obrazovanja (u prošlom mom papiru pobožnost je statistički značajno opadala sa povećanjem prihoda, ali obrazovanje nisam uzela u razmatranje).

Prilozi:

Tabela 1.- Unakrsna korelaciona analiza

Tabela 2.- Regresioni modeli

Grafikon 1.- Uticaj prediktora na zavisnu varijablu prema beta koeficijentu